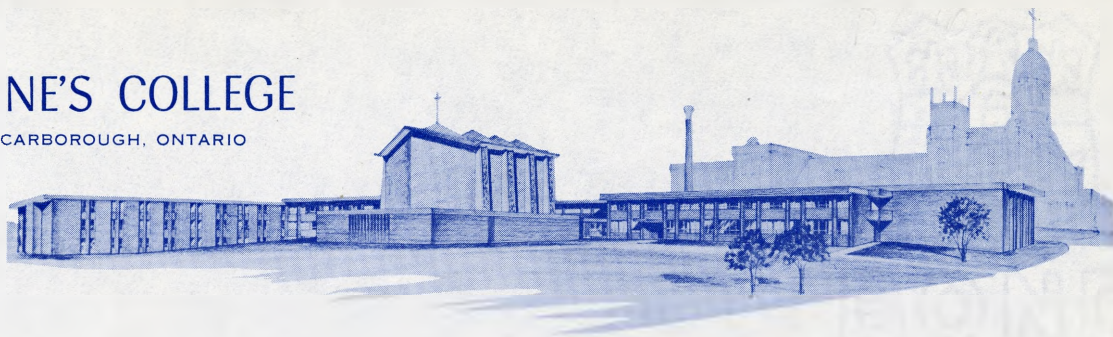

SAINT AUGUSTINE'S COLLEGE

2661 KINGSTON ROAD - SCARBOROUGH, ONTARIO

Näärikuu 26-ndal 1978

Armas härra Rajamaa,

mul pole vaja Teile seletada, et Eesti kultuuri-lugu on alles kirjutamatta ja et kodumaalt pole objektiivset versiooni oodata. Eriti mitte E.V. hariduspoliitika ning selle saavutuste suhtes.

Mind huvitab see ala väga, kuid ei sel ega tuleval aastal ei saa ise sellega tegemist teha. Mõtlesin aga, et Teil võib sellelt alalt midagi valmis olla või juba ilmunudki – asju jääb kahe silma vahele, ka on meie „kirjastustegevus“ suhteliselt laialdane.

Üheks sooviks selles seoses oli ka saada vastavaid artikleid „Aja Kirja“ jaoks. Kuna Enno Klaar plaanitses erilist levitamise-aktsiooni pärast nr. 1/1978 ilmumist, oleks tore, kui selles leiduks võimalikult palju asju Rootsisist.

Juhul kui Teil on meile artikkel anda (see võiks olla ka mõni juba kuskil ilmunud, võibolla ehk täiendustega, mida võiksite teha lihtsalt lisalehel), sooviksin seda umbes 10. veebruariks. Oleksin aga väga tänulik paarirealise kokkese teate eest, kas ja mida on oodata.

Teine asi oleks taskuraamatu-projekt samal ainel, pealkirjaks midagi nagu „Eesti koolid 1918-1940“, just kultuuriloo seisukohalt, soovita-valt võrdlustega Soomest, Lätist ja Rootsisist.

Lootes, et väga ei tülitata, tervitan ja soovin kõike head!

Vello Salu

(Varem „Niinive Uudised“, „Jõejärve Jõululeht“, „Lohemäe Lokulööja“, „Frascati Vahelugemised“)

=====

AADE

SCARBOROS, TSIRGUPÄEVAL 1978

Armsad AJA KIRJA abilised!

Kirjakuhi on kasvand umbes kolmesajaliseks, nii et mu improviseerit illustratsioon tohiks olla täiesti realistlik ehk „tõsiolusid peegeldav“. Sellepärast katsun ringkirja kujul vastata neile, kes AJA KIRJA saatuse vastu lähemat huvi tunnevad – kaastöölistele kõigepealt, aga ka „ainult“ aatekaaslastele (mis pole sugugi vähem!)

Ärge pahandage, et alustan kõige banaalsemate asjadega, sest esialgu on nad elulise tähtsusega. Palju puudusi tuleb just sellest, et

AJA KIRI ON ASJAARMATAJATE TEHTUD.

Niisiis juhtnööre kaastöölistele:

- 1) lõigake üks patakas paberit 28 cm pikaks ja pange ümbrikusse pealkirjaga AK! Ning kasutage kaastööks seda paberit! Ka kirjavahetuseks! Meie kiirkõitjad siin ei „söö“ pikemat (on küll olemas suuremgi formaat, see oleks 34 cm juba) ja ainsal „toimendajal“ on kulunud tunde kümneleheküljeliste kaastööde „ühiepikkuseks“ tegemisega. Mis on ka hilisema konsulteerimise seisukohast tülikas, kui pikemaid pabereid tuleb aina lahti voltida. Võite kasutada erilist õhupostipaberit – üks gramm iga lehti! Vähem kulu!
- 2) kirjutage kaastöö 63-täheruumilistes ridades! Igal kirjutusmasinal on antud tähtede arv, pole vaja muud kui piirajad õigesse kohta panna! Muidu annab mul arvata, kui pikk artikkel on.
- 3) Olge täpsed andmetega! Mul on märksa kergem liigseid viiteid välja jätta kui dokumentatsiooni otsima hakata! Kui arvustate (heliplaati, raamatut), andke täielikud andmed! Siia kuulub ka hind! Andmed peavad olema nii täpsed, et asjahuviline võiks antud objekti omal käel tellida.
- 4) Kõige vähem on saabund senini pildimaterjali. Kaaluge, mis võiks teistelgi kontinentidel huvi pakkuda! FOTOD: ainult must-valged (värvilistega pole mul lihtsalt võimalik tegemist teha) ja selgete detailidega, nii et reproduktioonis inimesed ikka ära tunneb! Ärge unustage fotodel esinevate isikute nimesid (kust on mul Torontos võtta Austraalia või Rootsi inimeste omi?), samuti andke fotograafi nimi! Need lihtsad asjad on lihtsalt mu peamure praegu. Otsimisest hoolimata (mis kindlasti jätkub!) ei ole ma leidnud veel kedagi, kes võtaks toimetuse praktilisest tööst osa enese kanda. Heino Jõe hiljutine pensionileminek annab teatud lootusi. Kui jatkan nüüd mingit läbisegi-loetelu probleemidest, panen neilegi numbrid, mis aga ei osuta tähtsuse-järjekorda. Hõlbustavad aga refereerimist!
- 5) Küllap kõige tähtsamaks probleemiks on inimeste leidmine, kes võtaksid enese peale vastutusi – ükskõik kui minimaalse osa eest. Näiteks Rootsi (või Austraalia) eestlaste tegevus seltskonna-hooajal 1977/78.
- 6) Mõnda asja saaks ka raha eest teha lasta: selleks oleks rohkem tellijaid vaja! 1.I 1978 oli neid 289. Toimetustöö on selle arvu jaoks nagu liig suur vaevgi. Nii et saatke aadresse proovinumbrite jaoks!
- 7) Uued ideed on alati teretulnud! Eelistatavalt siiski realistlikud, meie vägagi piirat võimaluste piirides püsivad. Väga sümpaatne asi oli näiteks „Stokholmi koosolek“ (vt. AK 1/78:2). Igal pool võiksid AK sõbrad (juhuslikugi kokkusattumise puhul) väikese arutelu maha pidada ja esilekerkind mõtted toimetusse saata!
- 8) Tähtajad. AK „sooviks“ ilmuda korrapäraselt: 1. veebr. alates 8-nädalase vaheajaga. Kaastöö peaks olema käes kaks nädalat varem. Tavaliselt oleme „ajast maha jäänud“. Moraal? A) Kui järjekordse numbriga kätte saate ja KOHE reageerite, jõuab vastus KINDLASTI järgmisse! (Ega ta palju enne 8 nädala möödumist tule!) B) Kurtmine, nagu ei jõutaks enne järgmist tähtpäeva vastata, on alusetu. C) Oleks siiski ilus, kui hakkaksime AK sisekaanel antud tähtpäevast kinni pidama (V.S. vaga soov...)!

- 3
- 9) Maht. AK mahtu on võimalik väga lihtsalt tõsta praeguse lehekülgede arvu juures. Teksti võib nimelt fotograafiliselt vähendada, mis tõstaks mahtu juba kolmandiku võrra, ilma et loetavus kannataks. Kuid siis oleks vaja rohkem kaas- ja ka kirjatööd. Kui vähegi raha oleks, poleks seda kõike raske teha. Tellijaid juurde!
 - 10) Redaktsioon. Raske küsimus! Minu (ja toimetuse) ideaalkujuks on ikka veel „tihe” AJA KIRI. Sellepärast olen lühendanud artikleid, mis minu arvates (kelle siis kui mitte toimetaja? milles seisab siis ühe ajakirja „oma nägu”?) liig pikad on. Ise pean oma redigeerimist LIBERAALSEKS (seda ka eesti keele osas), teised võivad aga eriarvamisel olla. Redigeerit artiklit autorille läbivaatamiseks saata ei võimalda lihtsalt ajapuudus ja praegused postiolud. Torontos asuvad on eelistet seisukorras muidugi, sest nendele saan helistada. Paluksin aga kõiki kaastöölisi, kellel on „ütlemist” minu redigeerimisviisi asjus, küünalt mitte vaka all hoida, vaid asi mulle teatavaks teha!
 - 11) Artiklite pikkus. Ikka veel lahtine küsimus. Minu seisukoht: kus pikka juttu vaja, olgu pikk! Torontos asuvate autoritega võin asja läbi diskuteerida, kui soovin pikemaid kärpimisi-kontsentreerimisi teha, teistega pole võimalik. Ootan pikisilmi lugejate reaktsioone AK 1/78 peale, milles on peamiselt senisest tublisti pikemaid kirjutisi. Küsimuse „lahtiolek” ärgu heidutagu kedagi pikemat saatmast! Eks kogemus näita, mis neist saab.
 - 12) Torked. „Teravused on iga hinna eest maha tõmmatud, mis aga on ajakirja surm,” arvab üks lugeja Rootsis. Sedalaadi kommentaaride asjus palun täpsemad olla: mina ei tea end ühtki teravust-torget AK kaastöös olevat maha tõmmanud. Võibolla halb mälu, aga ma ei saa selle minu vastu suunat torke pärast hakata kõiki seni ilmunud numbreid uuesti läbi lugema.
Hästisihit mürginooleke võib mõnikord hea olla, „pipardatud” väljendusviis samuti. Isiklikult pooldan ARGUMENTE, POHJENDUST, ETTEPANEKUID rohkem kui „pihtaandmist”. Mina ei olnud kindlasti mitte nende hulgas, kes Soome mü-s kurtsia, et „tema asju” polevat trükitud. Sellelt grupilt pole lihtsalt kaastööd tulnud, põhjusi ma ei tea.
 - 13) AK asutamisel oli Tõnu Parmingu (ja mõne teisegi) positsioon, et oleks parem toetada kaastööga ÜHT olemasolevatest eesti suurematest lehtedest. Tema nimetas võimalustena VABA EESTI SÕNA, VÄLIS-EESTIT ja TEATAJAT. See jääb ka nüüd võimalikuks alternatiiviks, mida täiesti respektsein. Isiklikult arvan, et AK-l on juba nüüd omajagu „oma nägu” ja õigustust, kuid ma ei pea end ilmeksimatuks. Ka neil võib olla õigus, kes räägivad meie niikuinii väikesearvulise lugejaskonna killustamisest tellimisrahadega. Isiklikult pean aga võistlusmomenti antud olukorras väga tähtsaks. Ma ei usu, et Kangro peab TULIMULLALE sellepärast juurde maksma, et AK olemas on. Ise ma tellin ja soovitan. Teema „Kui palju raha peaks väliseestlane iga aasta eesti trükisõna peale kulutama” vääraks kunagi igaihe elus käsitlemist!
 - 14) Üks minu põhimõtteid on hea & täpne informatsioon. Redigeerimisel lisan artiklitesse viiteid mujal ilmund samasisulistele, kui neid mul teada on. Arvan, et kedagi ei huvita väited „süsteemi viga!”-laadist. Who generalizes, generally lies. Nii et eelistan (pikkigi! ja üksikasjalikke) kirjutisi detailidest. Ülevaated on muidugi tarvilik pahe nende kõrval.
 - 15) Katsuge lahti saada inertsist! Mikiveri „seeria” pärastõjaaegse „Kogu-Eesti” kirjanduse kohta ei ole esile kutsunud ühtki reaktsiooni senini! Asi ilmub eel tööna Ristikivi EESTI KIRJANDUSE LOO uustrükile täiendava peatükiga, võibolla koguni omaette raamatule. Kriitika oleks vajalik. Muide: ma pole Mikiveri tükel danud, sest ta kirjutab iga numbriga jaoks palakese-peatüki.
 - 16) Olen praeguse AK juures oma füüsiliste võimete piiril, vahel ka üle... Olgem realistid: vaja on isikuid, kes võtaksid enda peale vastutuse teatud ala eest – ja seda reeglipäraselt. Senini on AK kujunemine olnud JUHUSE asi. Ainult väike osa neist, kellelt olen kaastööd palunud, on vaevunud vastama.
 - 17) Eestlased on teatava psühholoogilise struktuuriga grupp. Kui meil õnnestub leida kimbuke ideid-lahendusi, mis näitaksid teed tulevikku, oleks AK-l lugejaid ning eestlusel rohkem „elujõudu”. Tuleb tunnistada, et see pole meil senini õnnestunud. Kuid see ideaal on pingutamist väärt. Sellepärast: uusi ideid! Mitte väsida mõtlemast! Tänuga senise eest ja palvega jätkata

Teie vana Vello Salo